

УДК 352.071:005.21(477)

А. О. Лазарева,
к. філос. н., доцент кафедри психології та соціальної роботи,
Одеський національний політехнічний університет
ORCID ID: 0000-0002-7817-2481

Т. В. Кулініч,
к. е. н., доцент менеджменту організації,
Національний університет "Львівська політехніка"
ORCID ID: 0000-0003-0110-7080

О. В. Боднарук,
к. е. н., доцент кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування
ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"
ORCID ID: 0000-0001-7017-2172

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.4.99

ПРОБЛЕМАТИКА РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

A. Lazareva,
PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of psychology and social work,
Odessa National Polytechnic University
T. Kulinich,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Organizational Management,
Lviv Polytechnic National University
O. Bodnaruk,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Marketing
and Business-Administration, Priazovskyi State Technical University

PROBLEMS OF DEVELOPING A STRATEGY FOR ACTIVITIES OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

У статті досліджується проблематика розробки стратегії діяльності територіальних громад в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р. як однієї із найважливіших елементів в економічній системі України. Розкрито сутність поняття сталий розвиток як складну багаторівневу і багатокомпонентну систему заходів, спроможну забезпечити ефективне функціонування й розвиток країни. Проаналізовано проблеми, що впливають на розробку стратегії діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку. Проаналізовано трактування сутності категорії "ОТГ" та визначено його специфічні ознаки. Описано Концепцію сталого розвитку ОТГ. Обґрунтовано необхідність розробки стратегії діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку, задля підвищення якості життя населення в XXI ст. Запропоновано порядок розробки стратегії діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку. Обґрунтовується необхідність застосування технології фандрейзингу в діяльності ОТГ для зміцнення його політичної та економічної самостійності у вирішенні питань життєдіяльності локальних територій в контексті сталого розвитку. Представлено характерні особливості можливості імплементації фандрейзингу з урахуванням специфіки функціонування органів місцевого самоврядування. Виявлено причини обмеження фінансування суспільно значимих проєктів, що обумовлюють необхідність пошуку альтернативних джерел фінансових ресурсів у відповідності до потреб і можливостей ОТГ, належної презентації власних проєктів та розробки програми заходів щодо їх імплементації в контексті сталого розвитку. Розкрито ряд головних вигод від вирішення проблематики розробки стратегії діяльності територіальних громад в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., що забезпечить належний рівень життя населення. Встановлено, що розробка стратегії діяльності територіальних громад сприятиме покращенню процесу прийняття рішень стосовно реалізації проєктів місцевого значення ОТГ, що надасть можливість накопичувати, обробляти, аналізувати, та як результат, отримувати очікуваний соціальний ефект.

The article examines the issues of developing a strategy for the activities of territorial communities in the implementation of the Global Sustainable Development Goals until 2030 as one of the most important elements in the economic system of Ukraine. The essence of the concept of sustainable development as a complex multilevel and multicomponent system of measures capable of ensuring the effective functioning and development of the country is revealed. The problems influencing the development of the strategy of territorial communities in the context of sustainable development are analyzed. The interpretation of the essence of the category "OTG" is analyzed and its specific features are determined. The Concept of sustainable development of OTG is described. The necessity of development of strategy of activity of territorial communities in the context of sustainable development, for increase of quality of life of the population in the XXI century is substantiated. The order of development of strategy of activity

of territorial communities in the context of sustainable development is offered. The necessity of application of fundraising technology in OTG activity for strengthening of its political and economic independence in the decision of questions of vital activity of local territories in the context of sustainable development is substantiated. Characteristic features of the possibility of implementing fundraising taking into account the specifics of the functioning of local governments are presented. The reasons for limiting the funding of socially significant projects, which necessitate the search for alternative sources of financial resources in accordance with the needs and capabilities of OTG, proper presentation of their own projects and development of a program of measures for their implementation in the context of sustainable development. A number of main benefits from solving the problem of developing a strategy for local communities in the implementation of the Global Sustainable Development Goals until 2030, which will ensure a decent standard of living. It is established that the development of a strategy for local communities will improve the decision-making process for the implementation of local projects of OTG, which will provide an opportunity to accumulate, process, analyze, and as a result, get the expected social effect.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, територіальні громади, ОТГ, фандрайзинг, глобальні цілі, сталий розвиток.

Key words: local governments, local communities, OTG, fundraising, global goals, sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Попри постійно зростаючий обсяг соціальних ініціатив, Україна суттєво відстає від інших країн за кількістю, обсягом фінансування та показниками ефективності стосовно результативності впровадження пріоритетних соціально-економічних заходів та програм. У цьому контексті важливе значення набуває пошук ефективного механізму залучення та застосування позабюджетних ресурсів, сконцентрований на пошук джерел асекурації соціальних програм, науково-дослідних проектів, діяльності неприбуткових організацій. Вливання коштів у проекти місцевого значення ОТГ можна розглядати як соціальні інвестиції, котрі дозволяють розвивати людські ресурси, формувати новітні послуги, забезпечувати додаткові робочі місця, тим самим покращуючи кондиції життя населення.

Оскільки фінансові ресурси можуть залишатися головним компонентом ресурсної бази ОТГ за умови належного підходу до їх застосування у проекти місцевого значення з урахуванням майбутніх можливостей в контексті сталого розвитку. Оскільки зазвичай перешкодою у реалізації некомерційних проектів являється відсутність фінансових ресурсів потрібних для забезпечення виконання покладених на органи місцевої влади стратегічних завдань та обов'язків щодо підтримки як економічного, так і соціально-культурного розвитку на місцях у контексті сталого розвитку, де вирішення цієї проблеми лежить у площині залучення додаткових фінансових ресурсів.

Розробка стратегії діяльності ОТГ у контексті сталого розвитку являється довготривалим процесом якісних змін, результатом якого є поліпшення якості життя населення регіону. Формування спроможних ОТГ в умовах швидкозмінного середовища та певної невизначеності, обумовленої об'єктивними та суб'єктивними чинниками, актуалізує проблематику пошуку методів забезпечення їх послідовного розвитку за рахунок наявного ресурсного потенціалу та алокації нових ресурсних можливостей. Отже, одним із найбільш дієвих інструментів реагування на зміни з урахуванням чітко визначених, науково обгрунтованих пріоритетів є стратегічне управління, тому актуальним являється розгляд проблематики розробки стратегії діяльності територіальних громад в контексті сталого розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Тематику проблематики розробки стратегії діяльності територіальних громад в контексті сталого розвитку досліджує значна кількість науковців. Зокрема, наукові праці А.О. Дегтяр [5], В.В. Тертичка [16], В.М. Мотиль [9], Є.І. Бородін, І. Бернацька, К.О. Ковязіна, Н.Т. Гончарук, Н.І. Пилипів, Р. Хірівський, О. Брух, Р.Г. Соболев, С.М. Серьогін, Ю.П. Шаров, Х. Мітюшкіна, І. Sydor [17], Т. Skoblyak [17] присвячені аналізу деяких аспектів та особливостей розробки стратегії діяль-

ності територіальних громад у контексті сталого розвитку в сучасному умовах в рамках глобалізаційних процесів та в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., які вплинули на генезис та становлення ефективною діяльності ОТГ.

МЕТА

Метою роботи є дослідження проблематики розробки стратегії діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку, задля формування результативного функціонування громад на територіальному рівні. Під час проведення дослідження було використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Участь громадян у процесах місцевого самоврядування являється обов'язковою умовою для цивілізованого демократичного розвитку будь-якої держави. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" [1] та "Про добровільне об'єднання територіальних громад" [2] визначає широкий спектр форм участі населення у здійсненні місцевого самоврядування (далі МСУ), де серед них особливе місце займає добровільне об'єднання територіальних громад (далі ОТГ). Відповідно до Закону, ОТГ являється самоорганізацією громадян за місцем їх проживання на частині території поселення для самостійного й під свою відповідальність здійснення власних ініціатив з питань місцевого значення. Самостійно організуючись в ОТГ і взаємодіючи зі структурами і організаціями різних форм власності, населення здатне позиціонувати себе як джерело і носій влади на локальній внутрішній території [3, с. 250—251].

Головна роль ОТГ, яка полягає у забезпеченні інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території на сучасному етапі являється ключовою. Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації, концептуальні засади якої були схвалені 2014 року, а практична імплементація відбулася з 2015 року, виявилась серед найрезультативніших і найпомітніших із проголошених стратегічних реформ Урядом країни. Оскільки реформу децентралізації спрямовано на формування сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток та надання населенню високоякісних і доступних публічних послуг [4].

Як зазначають провідні науковці, що невеликий обсяг доходів не дає реальних можливостей регіональній владі бути фінансово невіддільною та діяти в регіонах, впливаючи на соціально-економічні процеси. Доступ на

ринки запозичень стримується через високі ставки, сплата яких перевищує навантаження на місцеві бюджети. Надходження від комунальних підприємств не завжди покривають витрати на їх утримання, а механізм використання бюджетних коштів не забезпечує задоволення суспільних потреб [5].

В основу інноваційної парадигми державної політики повинна бути закладена детермінанта глобальної природи подальшого розвитку світової економічної та фінансової систем, забезпечення діяльності ОТГ, які базуються на цілях сталого розвитку. Дослідження проблематики діяльності ОТГ в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р. розпочнемо із дослідження еволюції концепції сталого розвитку та висвітлення її фундаментальних положень.

Концепція сталого розвитку "sustainable development" пройшла довготривалу еволюцію та знайшла своє відображення у важливих міжнародних документах і деклараціях, які окреслюють пріоритети подальшого розвитку всього світу, де така концепція базується на знаннях з різних сфер, як-от: економіка, соціологія, екологія та філософія. В умовах загострення глобальних екологічних проблем у другій половині ХХ ст. та із запуском конференцій ООН з питань захисту довкілля виникла ідея поступального переходу людської цивілізації до стану "глобальної динамічної рівноваги". "Глобальна динамічна рівновага" виражається у сталому балансі між окремими компонентами світової еколого-соціально-економічної системи, яка зберігається як сьогодні так, і в майбутньому не зважаючи на дію різноманітних факторів.

Термін "sustainable" у англійських словниках визначається як характеристика процесу або стану, який може підтримуватися невизначено довго, в той час як термін "sustainable development" трактується як поліпшення якості людського життя при збереженні сталості підтримувальних екосистем [6, с. 127]. У проекті Закону України про "Стратегію сталого розвитку України до 2030 року" дається таке трактування сталого розвитку, який визначається як розвиток, який дає змогу задовольнити потреби теперішніх поколінь і залишає можливість майбутнім поколінням задовольнити їхні потреби [7].

В основі базової концепції сталого розвитку лежать три фундаментальні компоненти: економічне зростання, соціальна інтеграція та захист навколишнього середовища, тобто така концепція сталого розвитку базується на ідеях гармонізації економічної, соціальної та екологічної компонент. Сучасний етап розвитку концепції сталого розвитку розпочався у вересні 2015 року, коли на засіданні Генеральної асамблеї ООН 193 країни-члени затвердили "Перетворення нашого світу: Порядок денний для сталого розвитку на період до 2030 року". Згідно з документом країни-підписанти взяли на себе зобов'язання забезпечувати стійкий, всеохоплюючий та поступальний розвиток, соціальну інтеграцію та захист навколишнього середовища в умовах партнерства та миру [6, с. 127].

Основа "Порядку денного в області сталого розвитку до 2030 року" складають 5 основних компонентів: люди, процвітання, планета, партнерство та мир. З прийняттям "Порядку денного в області сталого розвитку на період до 2030 року" концепція сталого розвитку, крім основних традиційних компонентів (соціальної інтеграція, економічне зростання та захист навколишнього середовища), була доповнена двома важливими компонентами: партнерство та мир, де стан даних компонентів слугує основою для розробки стратегічних рішень з питань розвитку.

Таким чином, для забезпечення сталості діяльності у сфері розвитку концепція повинна враховувати соціально-економічні та екологічні наслідки, що породжуються нею, а також намагатись забезпечувати усвідомлений вибір, виходячи з наявних варіантів компромісних рішень, синергії, додаткових доходів та ефектів, які ця

діяльність створює. Крім цього, суб'єкти, які відповідальні за розробку політики, повинні забезпечити партнерські відносини між всіма учасниками та ефективно застосування механізмів і засобів для її реалізації [6, с. 127].

"Порядок денний для сталого розвитку на період до 2030 року" визначив 17 Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., які по суті є напрямками впливу для досягнення сталого розвитку в світовому масштабі. Система Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р. побудована таким чином, що одні цілі розглядаються як кінцеві, в той час як інші є засобами їх досягнення, де цей підхід дозволяє глибше усвідомити взаємозв'язок всіх цілей сталого розвитку. Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 р. включають 169 завдань, які необхідно реалізувати для досягнення сталого розвитку, де для ефективного моніторингу якості досягнення глобальних завдань сформована система із 240 глобальних індикаторів сталого розвитку. За своєю сутністю глобальні завдання для досягнення сталого розвитку та індикатори сталого розвитку є інструментами, через які можна впливати на добробут населення та планети в цілому світі. Тому для повноцінного їх застосування необхідна співпраця усіх країн світу задля покращення добробуту людства [9].

Варто відзначити, що з урахуванням реформ у економічній та правовій сфері країни забезпечення сталого економічного розвитку можна простежити на кількох його рівнях. Зокрема, це вплив на сталий розвиток окремого підприємства, ОТГ, регіону та національної економіки в цілому. Відомо, що сталий розвиток розглядають у розрізі трьох складових [10, с. 149], тому очевидно, що формування сталого розвитку ОТГ проявляється у трьох сферах: економічній, екологічній та соціальній, які взаємопов'язані між собою (див. рис. 1).

Так, економічна складова сталого розвитку може проявлятися через економічне зростання ОТГ, сприяння розвитку малого та середнього підприємництва, приватної ініціативи, підвищення рівня енергозбереження та ефективності використання енергоресурсів, збільшення рівня конкурентоспроможності ОТГ та ін.; екологічна складова — із збереженням і поліпшенням навколишнього середовища, скороченням шкідливих викидів в атмосферу, переробкою твердих відходів та ін.; соціальна складова — із поліпшення умов праці, побуту, підвищення добробуту населення, покращення якості створеного продукту, виконаних робіт чи наданих послуг на території ОТГ, умов якості життя населення та ін. Тобто формування сталого розвитку проявляється у трьох горизонтальних площинах (економічній, екологічній та соціальній сферах). Вважаємо, що забезпечення сталого розвитку на всіх виокремлених рівнях можливе за умови реалізації соціальної відповідальності, яка поширюється на такі основні напрями: дотримання прав людини; дотримання вимог законодавства; ділова та корпоративна етика; захист навколишнього природного середовища; співпраця із зацікавленими сторонами; дотримання міжнародних норм поведінки; догляд за людьми похилого віку; прозорість та підзвітність [11, с. 25].

Функціонування ОТГ як суб'єкта економічної діяльності характеризується специфікою, яка відрізняє їх від підприємств, врахування якої є необхідним процесом при побудові концепції соціальної відповідальності ОТГ з метою забезпечення сталого розвитку (див. рис. 2).

Найважливішим аспектом у становленні та розвитку спроможної ОТГ є формування бачення її майбутнього із рівним доступом до послуг, високою якістю життя та комфортними і безпечними умовами проживання, де у зв'язку із цим зростає роль і значення стратегічного управління на рівні громади [13, с. 90]. Водночас, щоб ОТГ стала успішною, стратегічне управління повинно стати щоденним методом її діяльності, навіть способом її життєдіяльності. Концептуальними засадами розробки стратегії діяльності територіальних гро-

мад у контексті сталого розвитку є використання глибокого SWOT-аналізу територіальної громади, стратегічне планування, визначення місії, постановка цілей і завдань, залучення інвестицій та впровадження інновацій, привернення уваги та заохочення громадськості до визначення цілей та розробки стратегії, моніторинг та оцінювання реалізації стратегії. Отже, одним із пріоритетних завдань після об'єднання територіальної громади є розробка стратегії її розвитку [14, с. 4].

Розробку ефективної стратегії діяльності ОТГ у контексті сталого розвитку не можна повноцінно застосовувати на етапі створення перших ОТГ в Україні. Основною проблематикою являється, те що у новостворюваних ОТГ, відсутня "історія" стосовно результативності діяльності, через що важко відстежити поведінку ОТГ як територіальної соціально-економічної системи за попередні періоди, а період ідентифікації базових умов, котрі мають вагомий вплив на подальшу суб'єктність ОТГ, триватиме упродовж 2019—2024 рр. Головною ознакою "стратегічності" плану являється довгостроковий період планування, тобто понад 7 років, проте на етапі становлення доцільним є формування середньострокового плану розвитку ОТГ, орієнтовно на період 3—5 років [15, с. 20].

Стратегія діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку відображає бачення, місію, пріоритети громади, тобто напрямки, куди рухається громада, реалізація якої відбуватиметься за щорічними планами та програмами розвитку, згідно з конкретними проектами, на які виділяються чи залучаються ресурси. Поетапна реалізація таких проектів чи програм наближає громаду до досягнення її стратегічних цілей, де стратегія не повинна залежати від політичних змін чи зміни місцевого керівництва [13, с. 91].

Серед науковців не існує одностайної думки щодо кількості етапів розробки стратегії діяльності територіальних громад в контексті сталого розвитку. Зокрема, М. Бриль зі співавторами виділяють п'ять етапів: підготовчий, діагностика території, розробка стратегії, легалізація стратегії, моніторинг та оцінювання стратегії [13, с. 93]. Водночас, на думку В. Тертички, існує сім етапів розробки стратегії діяльності територіальних громад в контексті сталого розвитку: ініціація; створення організаційних структур; аналіз (SWOT-аналіз); визначення місії, цілей, завдань; планування; реалізація плану; моніторинг, оцінювання [16, с. 249]. У свою чергу, колектив науковців на чолі із С. Серьогіним та Ю. Шаровим визначають наступний порядок розробки стратегії діяльності територіальних громад у контексті сталого розвитку (див. рис. 3) [17, с. 135].

Варто зазначити, що всі етапи процесу розробки стратегії є важливими, де досягнення успіху діяльності ОТГ є можливим за правильною організації процесу, оскільки процес, який від самого початку організований належним чином і чітко виконаний на всіх етапах, принесе належний результат. Однак стратегічне управління розвитком ОТГ рідко починається з послідовно встановлених кроків. Характерною особливістю такого управління, зумовленого потребою розв'язати стратегічні проблеми, є те, що не обов'язково досягати повної згоди стосовно цілей, щоб узгодити подальші дії [18, с. 166]. Вирішальним завданнями на першому етапі розроблення успішної стратегії є аналіз стартових умов,

Рис. 1. Концепція сталого розвитку ОТГ

Джерело: сформовано на основі джерела: [12, с. 39].

Рис. 2. Специфічні ознаки ОТГ

Джерело: сформовано на основі джерела: [12, с. 40].

ресурсної бази і конкурентних переваг, аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища та аналіз готовності ОТГ до розвитку. В результаті проведених досліджень ОТГ зможе визначити свої потенційні можливості, свої труднощі, а також ресурси для розвитку. На цьому етапі ОТГ має також чітко окреслити свої економічні цілі, які б визначили ті сектори й групи населення, чіє становище мав би поліпшити економічний розвиток.

Децентралізація публічної влади, створивши нові можливості для розвитку місцевого самоврядування, також поставила перед інтегрованими територіальними громадами нові виклики стосовно питання просторового планування, формування нових точок економічного зростання, забезпечення соціальних стандартів жителів, розвитку інфраструктури, асекурації адміністративних послуг та інших питань. Нові виклики вимагають залучення значного обсягу фінансових ресурсів, оскільки на рівні місцевого самоврядування виявляється недостатньо власних податків та зборів, задля вирішення проблем, які постійно виникають.

Тому в контексті децентралізації, органам місцевого самоврядування потрібно активно працювати над пошуком альтернативних шляхів залучення позабюджетних коштів для вирішення виникаючих та поточних проблем. Фандрейзинг являється актуальним на рівні ОТГ, оскільки безпосередньо зосереджений на пошук альтернативних забезпечуючих джерел надання для імплементації некомерційних програм та проектів, які допомагають вирішити важливі соціально-економічні проблеми.

Оскільки в країні муніципальний фандрейзинг являється не поширеною категорією, порівняно із розвинутими країнами світу, що пов'язано з наявністю проблем, що заважають розвитку фандрейзингу: оскільки

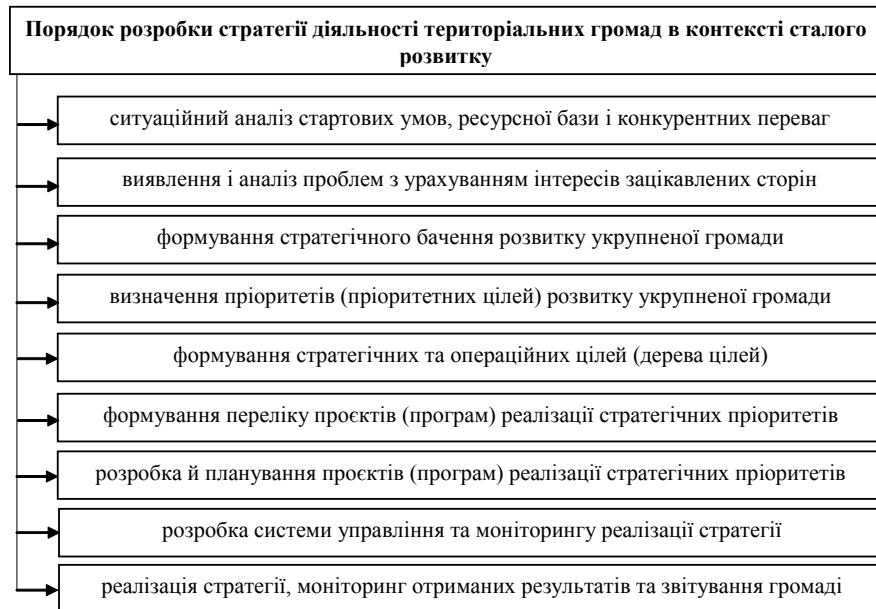

Рис. 3. Порядок розробки стратегії діяльності територіальних громад в контексті сталого розвитку

Джерело: сформовано на основі джерела: [14, с. 5].

у більшості ОТГ відсутня стратегія збору коштів; відсутність інформаційних баз даних стосовно джерел фінансування; недостатня кількість фахівців, котрі здатні забезпечити якісне дослідження цього ринку, його моніторинг, обрання фінансового спонсора, подання заявки тощо. Фандрейзинг дедалі частіше сприймається як благодійність та як категорія стосовно реалізації соціальних проєктів, хоча дане поняття трактується набагато ширше, яке передбачає залучення ресурсів для комерційних проєктів, пошук фінансового спонсора, в також спонсорство за бартерною основою. Однією з визначальних поточних проблем місцевого розвитку являється тенденція до забезпечення соціального розвитку та реалізацію проєктів місцевого значення тільки за рахунок бюджетних коштів [19, с. 236].

Тому фінансування сфери соціальних послуг та проєктів залишається в незадовільному стані, оскільки на даному етапі головним джерелом фінансування стосовно надання соціальних послуг являється місцевий бюджет. Так, 85,5 % наданої територіальними центрами соціального обслуговування грошової та натуральної допомоги були профінансовані за рахунок місцевих бюджетів і тільки 15,4 % — із позабюджетних коштів [20].

Ще одним важливим чинником, який гальмує розвиток системи надання соціальних послуг у ОТГ, є низький рівень співпраці між місцевою владою сусідніх громад, недостатнє усвідомлення перспективи від спільного розв'язання проблеми, що постає перед двома або й більше громадами, та ефективності такого способу співробітництва.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

На основі проведеного дослідження можна дійти висновку, що в умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів концепція сталого розвитку набуває все більшої актуальності. Сьогодні вона стала основоположною парадигмою розвитку світової еколого-соціально-економічної системи усіх країн світу. Глобальні цілі сталого розвитку являються такою моделлю розвитку цивілізації, яка виходить з необхідності забезпечити світовий баланс між вирішенням соціально-економічних проблем і збереженням навколишнього середовища. Саме тому концепція сталого розвитку за нинішніх умов являється ключовим орієнтиром державної політики.

Враховуючи результати дослідження, можемо підсумувати, що спроможною ОТГ є така громада, в якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для вирішення її орга-

нами місцевого самоврядування питань місцевого значення, передбачених законодавством, в інтересах жителів громади. Одним із стратегічних завдань ОТГ є забезпечення інноваційного розвитку територіальної громади з дотриманням Глобальних цілей сталого розвитку. Загалом ефективна реалізація управління діяльністю ОТГ в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., виявляється в якісному поліпшенні показників безпеки і комфорту життя населення, дозволяє країнам бути успішними в загальносвітовому масштабі і є одним з головних показників у глобальному індексі конкурентоспроможності.

Впровадження фандрейзингу для реалізації проєктів місцевого значення ОТГ сприяє підвищенню ефективності забезпечення сталого розвитку громад. Сучасне впровадження реформи надання соціальних послуг також тісно пов'язане з децентралізацією влади, що створює нові можливості для місцевої влади в покращенні системи надання соціальних послуг у громаді.

Отримані результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегії діяльності територіальних громад в умовах реалізації Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 р., що дасть змогу стимулювати інноваційну діяльність та підвищити рівень надання послуг населенню та покращити наявну інфраструктуру, завдяки співпраці та взаємній вигоді від реалізації проєктів місцевого значення ОТГ.

Література:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 26.03.2021).
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення 26.03.2021).
3. Аксютіна Ю.В. Технологія фандрайзинга в діяльності територіального общественного самоуправления по реализации социально значимых проєктів (опыт города Перми). Современ. город: власть, упр., экономика. 2017. Т. 1. С. 250—259.
4. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. // Відомості Верховної Ради

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення 26.03.2021).

5. Дегтяр А.О., Соболев Р.Г. Фінансове забезпечення розвитку ОТГ. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2019. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2019_1_40 (дата звернення 26.03.2021).

6. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року: Проект Закону № 2679-VIII від 07.02.2019 // Відомості Верховної Ради України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64508 (дата звернення 26.03.2021).

7. Raszkowski A. and Bartniczak B. On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland. Sustainability. 2019. T. 11. vol. 366; doi:10.3390/su11020366 (дата звернення 26.03.2021).

8. The Global Goals For Sustainable Development 2030. URL: <https://www.globalgoals.org/> (дата звернення 26.03.2021).

9. Пилипів Н.І., Мотиль В.М. Організація управлінського обліку у формуванні інформаційної бази забезпечення розвитку будівельних підприємств Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2017. Вип. 13. С. 146—156.

10. Комарова К.В., Ковальчук Н.В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. Інноваційна економіка. 2016. № 5—6. С. 25—30.

11. Пилипів Н.І., П'ятничук І.Д., Сологуб С.І. Концепція соціальної відповідальності ОТГ у контексті сталого розвитку. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Економіка. 2018. С. 36—42.

12. Успішна територіальна громада: будуємо разом / М. Бриль, О. Врублевський, О. Данчева [та ін.]. Харків: Фактор, 2018. 128 с.

13. Архипенко І.М. Стратегічне управління розвитком об'єднаних територіальних громад. Публічне адміністрування: теорія та практика. Вип. 2 (22). 2019. С. 1—10.

14. Хірівський Р., Бернацька І., Брух О., Мітюшкіна Х. Методологічні аспекти стратегічного планування у контексті розвитку об'єднаних територіальних громад України. Аграрна економіка. 2019. Т. 12, № 3—4. С. 17—24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2019_12_3-4_4 (дата звернення 26.03.2021).

15. Тертичка В.В. Стратегічне управління: підручник. Київ: К.І.С., 2017. 932 с.

16. Тертичка В.В. Стратегічне управління: навч. посіб. Київ: НАДУ, 2014. 196 с.

17. Sydor I., Skoblyak T. Fundraising in Ukraine: essence and prospects of development. Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 20 вересня 2019 року); за заг. ред. д. е. н., проф. Синчака В.П. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. С. 235—237.

18. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 26.03.2021).

19. Ковязина К.О. Актуальний стан системи надання соціальних послуг: що дають реформи? Стратегічні пріоритети. 2018. № 3—4. С. 100—107. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2018_3-4_13 (дата звернення 26.03.2021).

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On local self-government in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 26 March 2021).

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On voluntary association of territorial communities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (Accessed 26 March 2021).

3. Aksyutina, Yu.V. (2017), "Technology of fundraising in the activities of territorial public self-government for the

implementation of socially significant projects (the experience of the city of Perm)", *Sovrem. horod: vlast, upr., ekonomika*, vol. 1, pp. 250—259.

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (Accessed 26 March 2021).

5. Degtyar, A.A. and Sobol, R.G. (2019), "Financial support for the development of OTG", *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia i mistsevoho samovriaduvannia*, [Online], vol. 1, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2019_1_40 (Accessed 26 March 2021).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Draft Law of Ukraine "On the Strategy of Sustainable Development of Ukraine until 2030", available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64508 (Accessed 26 March 2021).

7. Raszkowski, A. and Bartniczak, B. (2019), "On the Road to Sustainability: Implementation of the 2030 Agenda Sustainable Development Goals (SDG) in Poland", *Sustainability*, [Online], vol. 11, no. 366. doi: 10.3390/su11020366.

8. The Global Goals For Sustainable Development 2030. (2020), available at: <https://www.globalgoals.org/> (Accessed 26 March 2021).

9. Pylypiv, N.I. and Motyl, V.M. (2017), "Organization of management accounting in the formation of the information base for the development of construction enterprises", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 13, pp. 146—156.

10. Komarova, K.V. and Kovalchuk, N.V. (2016), "Social responsibility as a component of business development strategy at Ukrainian enterprises", *Innovatsiina ekonomika*, vol. 5—6, pp. 25—30.

11. Pylypiv, N.I. Pyatnychuk, I.D. and Sologub, S.I. (2018), "The concept of social responsibility of OTG in the context of sustainable development", *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Serii: Ekonomika*, pp. 36—42.

12. Bryl, M. Vrublevsky, O. and Dancheva, O. (2018), *Uspishna terytorialna hromada [Successful territorial community]*, Factor, Kharkiv, Ukraine.

13. Arkhipenko, I.M. (2019), "Strategic management of the development of united territorial communities", *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka*, vol. 2 (22), pp. 1—10.

14. Khirivsky, R. Bernatska, I. Brukh, O. and Mityushkina, H. (2019), "Methodological aspects of strategic planning in the context of the development of united territorial communities of Ukraine", *Ahrarna ekonomika*, [Online], vol. 12, no. 3—4, pp. 17—24, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2019_12_3-4_4 (Accessed 26 March 2021).

15. Tertychka, V.V. (2017), *Stratehichne upravlinnia, [Strategic management]*, KIS, Kyiv, Ukraine.

16. Tertychka, V.V. (2014), *Stratehichne upravlinnia, [Strategic management]*, NAPA, Kyiv, Ukraine.

17. Sydor, I. and Skoblyak, T. (2019), "Fundraising in Ukraine: essence and prospects of development", *Stratehichni napriamy sotsialno-ekonomichnoho rozvytku derzhavy v umovakh hlobalizatsii: zbirnyk tez IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii [Strategic directions of social and economic development of the state in the conditions of globalization: collection of abstracts of the IV International scientific and practical Internet conference]* Khmelnytsky University of Management and Law named after Leonid Yuzkov, Khmelnytsky, Ukraine, September 20, pp. 235—237.

18. The official site of the State Statistics Service of Ukraine (2021), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 26 March 2021).

19. Kovyazina, K.O. (2018), "The current state of the system of social services: what do reforms?", *Stratehichni priorityty*, [Online], vol. 3—4, pp. 100—107, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2018_3-4_13 (Accessed 26 March 2021).

Стаття надійшла до редакції 13.04.2021 р.